

ANSÖKAN OM INVESTERINGSMEDEL (CM4) FÖR TRYGGHETSSKAPANDE ÅTGÄRDER 2019

Nämnderna ska i sin ansökan redovisa insatsens utformning genom att redogöra för följande punkter.

Namn på insats:
Smart och uppkopplad belysning i Pilparken Tensta
Sökt belopp:
2 799 000

Sökande nämnd	Ev medsökande nämnd
Stadsdelsnämnden Spånga-Tensta	Klicka här för att ange text.
Kontaktperson	Kontaktperson
Suzanne Fyffe	Klicka här för att ange text.
Telefon	Telefon
08-508 030 12	Klicka här för att ange text.
E-post	E-post
Suzanne.fyffe@stockholm.se	Klicka här för att ange text.
Ev samverkan	
<p><i>Om insatsen till del ska genomföras genom annan nämnd/bolagsstyrelse ska överenskommelse om detta ha skett med berörd part, ange i så fall detta nedan.</i></p> <p><i>Avses medfinansiering ske av nämnd genom de särskilda trygghetsmedlen ska även samarbetande nämnd inkomma med en ansökan om medel. Lämpligen står en nämnd som huvudsökande med utförliga beskrivningar enligt dessa anvisningar som övrig/övriga nämnder kan hänvisa till och där ansökan från medsökande fokuseras på att beskriva de enskilda insatser som är aktuella.</i></p>	
<p>Insatsen sker i samverkan med SISAB och projektet genomförs i nära samarbete med stadsledningskontoret och trafikkontoret genom projektet Smart och uppkopplad belysning.</p>	

Ansökan

1. Beskrivning (mål och syfte)

Ansökan ska innehålla en tydlig och detaljerad beskrivning av den tänkta åtgärden med övergripande mål och syfte. Underrubrikerna i beskrivningen ska ge en tydlig koppling mellan den lokala behovsanalys som gjorts och det resultat som förväntas.

1.1 Behovsanalys/problembeskrivning

Redogör för den platsspecifika problembeskrivningen som underbygger varför en investering behövs och på vilket sätt en analys av lokala förutsättningar och behov har tagits fram. Finns exempelvis kopplingar till den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen eller har behovet lyfts fram i andra lokala brottsförebyggande eller trygghetsskapande sammanhang?

Projektet avser en investering för att uppgradera belysningsanläggning i syfte att mildra de trygghetsutmaningar som karakteriserar platsen idag. Det övergripande målet är att öka den upplevda tryggheten med behovsanpassad belysning samt att öka invånarupplevelse och utnyttjande av det offentliga rummet efter mörkrets inbrott.

Kommunfullmäktige antog i april 2017 en strategi för Stockholm som smart och uppkopplad stad (Dnr 171-908/2016). Sedan dess har stadsledningskontoret tillsatt en organisation för att driva fem utvalda och prioriterade projekt. Ett av dessa är Smart och uppkopplad belysning vars målsättning är att identifiera och verifiera hur belysningsanläggningen kan bidra till den smarta staden genom ett pilotprojekt på utvalda platser i Spånga-Tensta.

En viktig del i projektet är att öka den upplevda tryggheten som belysning medför. Spånga-Tensta är den stadsdel där den upplevda tryggheten fått lägst resultat vid mätningar. Trygghetsmätningar genomförda 2017 visar att 36 % av boende i Spånga-Tensta upplever en oro att gå ut ensamma sent på kvällen i jämförelse med genomsnittet på 10 % i hela staden. Samma trygghetsmätning visar även att känslan av otrygghet i Tensta har ökat, från 26 % 2014, till 40 % 2017 (Resultat från Stockholms stad trygghetsmätning 2017 i Spånga-Tensta).

Pilparken har i genomförda behovsanalys inom projektet smart och uppkopplad belysning identifierats som en plats i stadsdelsområdet med trygghetsutmaningar, samtidigt som platsen med dess specifika egenskaper också anses ha stor potential att förbättras ur ett trygghets- och trivselperspektiv genom en investering i smart och uppkopplad belysning.

Behovet av trygghetsskapande åtgärder i Pilparken har projektet delvis identifierat i genomförda platsinventeringar. Syftet med platsinventeringarna var att se över nuvarande belysning i området Spånga-Tensta, olika platsers förutsättningar och egenskaper, samt potentiella förbättringsmöjligheter med smart och uppkopplad belysning. I platsinventeringen konstaterades det att den nuvarande belysningen i Pilparken var bristfällig och att den inte gav tillräckligt ljus för tillfredsställande uppsyn över parken, vilket gjorde att platsen kändes mörk och ödslig. Kontrasten från omkringliggande fasadbelysning som var väldigt stark medförde även att själva parken upplevdes som ett mörkt hål.

En annan orsak till att platsen upplevs otrygg är den relativt höga brottslighet som förekommer på platsen. I månadsrapporten för trygghet och säkerhet (december 2018) i Spånga-Tensta så har de område som Pilparken ligger i högst andel brott i stadsdelsområdet. Brottsligheten i just Pilparken har även intygats i samtal med

Järvapolisens. Vidare har projektet fört en dialog med SISAB, ägare av belysningsanläggningen i Pilparken Tensta, som menar att de har en stor problematik med skadegörelse av bland annat belysningen på platsen. Exempelvis är det inte ovanligt att armaturer slås sönder och står trasiga under längre perioder. Trasig belysning förstärker känslan av otrygghet eftersom platsen då inte är ordentligt upplyst. Skadegörelse i parken resulterar i höga ersättningskostnader för SISAB vilket leder till begränsade resurser för utveckling och investering i ny utrustning.

Projektet har även genomfört medborgardialoger i form av workshops, såväl med vuxna som med ungdomar, för att identifiera de behov och önskemål boende har i relation till belysning. I dessa workshops har Pilparken specifikt pekats ut som en plats där boende önskar insatser för att öka tryggheten och användbarheten. Pilparken lyftes fram som en plats med stora möjligheter att användas för att samla folk till olika evenemang och aktiviteter och att belysningen här skulle kunna användas i stämningshöjande syfte.

1.2 Berörd målgrupp/område

Ange den/de målgrupper och den/de områden som insatserna riktar sig till/mot. Både allmänna och särskilda målgrupper ska specificeras. Redogörelsen ska även skatta storleken på de målgrupper som berörs - exempelvis hur många unga som bor i ett område eller antalet personer som passerar en viss plats.

- Biblioteksbesökare, ca 70 000 – 85 000 per år
- Boende i Spånga-Tensta, drygt 39 000, som kan använda/passera genom parken
- Besökare av sim- och idrottshallen, ca 160 000 per år, exklusive föreningsaktiva

1.3 Beskrivning av insatsen

Redogör för platsen för insatsens utformning samt hur insatsen ska realiseras.

Innan ansökan lämnas in ska samråd ske med andra berörda förvaltningar om insatsernas genomförbarhet, vilket ska beskrivas här.

Insatsen ska förhålla sig logiskt till ovan beskrivna problembild och de resultat som förväntas. Om någon form av medborgardialog ska användas i processen beskrivs även det här.

Belysning tillsammans med en god gestaltad miljö hjälper till att skapa en känsla av trygghet. Avgörande för trygghetskänslan är att miljön känns omhändertagen och mänsklig. För belysningen innebär det att den ska vara ren, hel och fungerande. Trygghetsprojektet i Pilparken avser en investering i smart och uppkopplad belysning bestående av tre delar:

1. Uppgraderad grundbelysning

Genom att uppgradera belysningsanläggningen med LED-ljuskällor och ett modernt styrsystem läggs förutsättningar för dels behovsanpassad styrning av belysningen, samt för att den ska kunna utrustas med andra smarta funktioner som kan öka platsens attraktivitet och upplevda trygghet. I Pilparken innefattar investeringen byte av stolpar och armaturer till LED. Ett nytt styrsystem för belysningsstyrning är en förutsättning men ingår inte i denna ansökan.

2. Stöd- och effektbelysning

Ljussättning utöver grundbelysningen skapar en mer trivsamt miljö och fler användningsmöjligheter som kan locka fler personer att använda platsen, vilket i sin tur kan bidra till att platsen upplevs mindre ödslig och osäker. Ett ökat flöde av människor kan även minska risken för skadegörelse.

Pilparken har en speciell karaktär genom att den rumsligt definieras av de kringliggande byggnaderna samt de stora pilträden. Genom effektbelysning av exempelvis träd, konstverk och gångvägar kan Pilparkens rumslighet och skönhet lyftas fram och samtidigt kan den upplevda tryggheten öka, eftersom effektbelysning bidrar till en ökad genomsikt, överblick och upplevd högre ljusnivå. Med spotlights kan mörka omkringliggande partier bredvid gångvägen lysas upp och med ljuspunkter på lina kan en inbjudande atmosfär skapas samt platsens egna identitet förstärkas. I Pilparken innefattar stöd- och effektbelysning en investering i ljusprojektorer, strålkastare, samt master(stolpar) med ljuspunkter på linor.

3. Sensorer och uppkopplad teknik

Släckta lampor, sönderslagna armaturer och nerklottrade stolpar bidrar till att skapa en otrygg miljö. Ett fungerande underhåll där trasig belysning snabbt åtgärdas är av stor vikt för trygghetskänslan. Sensorer/uppkopplade enheter i armaturen som i realtid rapporterar driftstatus, exempelvis om en armatur är trasig, möjliggör för snabbare åtgärder. Vid inköp av armaturer avser projektet därför göra en investering i teknik som möjliggör för driftstatus i realtid.

För att bygga vidare på satsningen och ytterligare öka tryggheten i Pilparken avser projektet i ett senare skede söka medel för integrering av uppkopplad teknik, exempelvis IoT-lösningar eller andra funktioner. Denna investering berör initialt inte ljusstyrning i Pilparken men integreras med belysningsanläggningen för uppkoppling och strömförsörjning. Denna investering syftar dels till att öka boendes intresse att använda platsen och på så sätt ytterligare öka aktiviteten och den upplevda tryggheten på platsen samt till att samla in relevant data som på sikt kan användas för att vidareutveckla platsen ytterligare. Vid genomförd behovsinventering har ett antal smarta funktioner för platsen lyfts fram som intressanta möjliggörare för detta, bland annat wifi-uppkoppling, integrerade mobil-laddare i stolparna, högtalare i stolpar för musik vid evenemang, samt multisensorer för kartläggning av närvaro och flöde i syfte att samla data för en bättre förståelse för hur platsen används och kan vidareutvecklas.

1.4 Förväntat resultat

Beskriv de positiva resultat och effekter som insatsen ska generera för målgruppen. Som exempel kan detta handla om ökad känsla av trygghet för kvinnor på ett torg vilket leder till fler kvinnor som rör sig på torget.

Projektets målsättning är:

- En ökad trygghetskänsla för besökare av parken efter mörkrets inbrott
- Ett ökat flöde av människor i parken efter mörkrets inbrott
- En jämn spridning mellan olika medborgargrupper (barn, ungdomar, män, kvinnor) som besöker parken
- Minskad skadegörelse på platsen
- God överblickbarhet/orienteringsmöjlighet i parken när det är mörkt
- Snabbare åtgärder vid trasig belysning

1.5 Uppföljning och utvärdering

Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras samt hur de avses dokumenteras och spridas.

En första uppföljning och utvärdering av insatsen kommer att göras under juni 2020-september 2020 i samband med utvärdering av andra miljöer inom i projektet Smart och uppkopplad belysning. Uppföljningen inkluderar:

- Estetisk uppföljning; Jämförelse av bilder och film av de olika typmiljöer före och efter införande.
- Medborgardialoger och trygghetsmätningar för uppgifter om den upplevda trygghetskänslan har ökat och om fler använder parken.
- Spridningen av projektets resultat sker genom de kommunikationskanaler som ingår i Programmet för smart och uppkopplad stad. Exempelvis via smart stads webb och nyhetsbrev.

2. Organisation för insatsens genomförande

Beskriv kortfattat den organisation som ansvarar för att genomföra insatsen samt ansvarar för att följa upp dess effekter. Om samverkan sker med lokala aktörer i arbetet ska detta beskrivas under denna punkt, exempelvis fastighetsägare, civilsamhälle, polis.

Insatsen leds och drivs av stadsdelsförvaltningen i Spånga-Tensta genom dess deltagande i projektet Smart och uppkopplad belysning på stadsledningskontorets avdelning för finans och digital utveckling. Arbetsgruppen för insatsen i Pilparken består av projektgruppen i Smart och uppkopplad belysning (stadsdelsförvaltningen Spånga-Tensta, trafikkontoret, Stokab m.fl.) samt representanter från SISAB som är ansvarig för drift och förvaltning av belysningsanläggningen i Pilparken. Projektet Smart och uppkopplad belysning tillsammans med stadsdelsförvaltningen och SISAB står för uppföljning av projektets effekter.

3. Tidplan

Ansökan ska innehålla en tidplan med identifierade faser i insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning.

Tidplan för projektets totala införandeperiod.

- Planeringsfas:
  - Utredning behov och framtagande av koncept: januari – mars 2019
  - Övergripande projektering och budgetering: mars – maj 2019
  - Förankring av ansökan: april – maj 2019
- Genomförandefas:
  - Detaljerad projektering: september – oktober 2019
  - Upphandling av material: november 2019 – januari 2020 (långa leveranstider)
  - Markarbeten: november 2019 – januari 2020
  - Installation av belysning (stolpar, armatur, lampor m.m): februari – maj 2020
- Avslutningsfas:
  - Utvärdering utifrån mål: juni – augusti 2020
  - Slutredovisning (rapport): augusti – september 2020

För att möjliggöra trygghetsinsatserna och uppnå målen behöver projektet medel för hela projektperioden.

4. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering

Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter och år. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall.

Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.

Uppskattad total investering efter övergripande projektering. Budgeten kommer att justeras efter detaljerad inventering på plats av befintlig anläggning. Utgifterna inkluderar både arbetskostnader och materialkostnader.

Utgift	Kostnad
Projektering (ljusdesign och el-projektering, byggledning)	490 000
Inköp armaturer, LED (med drivdon för driftinformation)	220 000
Inköp stolpar med tillbehör (inklusive master med ljus på lina)	221 000
Inköp markkabel	96 000
Inköp markarbete	795 000
Stöd- och effektbelysning (master, lampor på lina, transformator och styrenhet, strålkastare, projektorer)	782 000
Kommunikationsmoduler	120 000
Programmering, injustering, inriktning och felsök	75 000
Total kostnad för projektet:	2 799 000

5. Påverkan på framtida driftkostnader

Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader. Kompensation för kapitalkostnader beaktas i särskild ordning i samband med kommande verksamhetsplaner.

Framtida driftkostnader:

- Minskat behov av schemalagde skyddsronder för att säkerställa god status på belysningen. Med uppkopplad belysning kommuniceras driftstatus i realtid direkt till SISAB.
- Risk för ökat underhåll om exempelvis skor slängs upp på ljuslinorna och måste tas bort
- Ökade underhållskostnader med införande av stöd- och effektbelysning (fler ljuskällor att hantera)

Kapitalkostnader:

- En sänkning av energikostnader genom lägre energiförbrukning med LED och nytt styrsystem med möjlighet till reglering av ljusnivåer.

6. Innovation och eller uppväxling

Ansökan får gärna visa på innovation och nya typer av trygghetsskapande insatser och det ses som en fördel om pågående åtgärder går att växla upp

Projekt smart och uppkopplad belysning är ett av flera innovationsprojekt i stadsledningskontorets framtidssatsning Programmet för smart och uppkopplad stad, som genom konkreta verksamhetsprojekt leder vägen för utvecklingen mot världens smartaste stad.

Införandet av smart belysning i Pilparken är en del av projektets pilotinförande och utgör en viktig del i projektets framtagande av en rekommendation och strategi för hur smart och uppkopplad belysning ska bli en del i den infrastruktur som behövs för den smarta staden, där ökad upplevd trygghet är en av projektets effektmål. Pilparken utgör också en specifik typmiljö (park/torgmiljö), och de lärdomar projektet gör i Pilparken syftar även till att utgöra ett underlag för hur smart och uppkopplad belysning i sådan miljö kan skalas upp och införas på liknande platser för att bättre möta användarbehoven i park/torgmiljöer.

Övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.